

31.3.2011

Sisäasiainministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 17.3.2011, SM002:00/2011

Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava oikeudellinen neuvonta ja oikeusapu

Sisäasiainministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa sisäasiainministeriössä tehdystä alustavasta selvityksestä koskien kansainvälistä suojelua hakevalle annettavaa oikeudellisesta neuvontaa ja oikeusapua (Sisäasiainministeriön julkaisuja 12/2011). Tehdyn selvityksen perusteella hankkeen ohjausryhmä suositti mm. seuraavaa:

Yleistä oikeudellista neuvontaa annettaisiin jatkossakin vastaanotokeskusten kautta järjestettynä. Jatkotyönä selvitettäisiin, onko yleisestä oikeudellisesta neuvonnasta tarpeen säätää ja missä laissa. Tarpeen olisi myös selvittää vaihtoehtoisia tapoja neuvonnan järjestämisessä. Palvelujen hankintaprosessia selkiytettäisiin ja neuvontapalvelut järjestettäisiin hankintalain edellyttämällä tavalla. Neuvonta voitaisiin pääsääntöisesti antaa keskitetysti kauttakulkukeskuksina toimivissa vastaanotokeskuksissa.

Yksilöllisen oikeusavun järjestäminen siirrettäisiin kokonaisuudessaan oikeusapulain mukaisen oikeusapujärjestelmän piiriin. Siirto ei sinänsä sulkisi pois oikeusavun antajien piiristä niitä, jotka antavat yksilöllistä oikeusapua vastaanotokeskusten maksaman järjestelmän kautta. Ennen siirtoa olisi varmistettava, että oikeusapulain säännökset ovat riittävät. Siirto edellyttäisi ohjausryhmän mukaan määrärahojen siirtämistä sisäasiainministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle. Jos siirtoon yksilöllisen oikeusavun järjestämisen osalta päädytään, tulisi asian valmistelua jatkaa ohjausryhmän mukaan sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön kesken. Lisäselvityksiä vaativia kysymyksiä ovat ainakin ne, huomioi-

daanko oikeusavun hakijan taloudellinen tilanne oikeusapualain mukaisesti oikeusapua annettaessa ja rajaako oikeusapulaki mahdollisesti oikeutta saada oikeusapua verrattuna nykyiseen käytäntöön.

Alustavaksi tarkoitettussa selvityksessä ei ole laadittu laskelmia oikeusavun antamistavoiksi arvioitujen eri toteuttamisvaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista.

Nykyiseen yksilöllisen oikeusavun järjestämiseen liittyy selvityksenkin mukaan tällä hetkellä puutteita mm. asiaa koskevan lainsäädännön puuttumisen sekä oikeusapupalveluiden hankkimisen toteuttamistavan suhteen. Alustavana kantanaan valtiovarainministeriö toteaa, että kansainvälistä suojelua hakevalle annettavat oikeusapupalvelut olisi perusteltua lähtökohtaisesti hankkia/tarjota pääsääntöisesti olemassa olevan yleisen oikeusapujärjestelmän kautta. Nykyistä ajan kuluessa muotoutunutta vastaanottokeskuskohtaista toimintatapaa ei voida pitää tehokkaana eikä toiminnan resursoinnin kannalta perusteltuna. Tarkemmin valtiovarainministeriö ottaa asiaan kantaa sen seuraavassa valmisteluvaiheessa ja sen jälkeen, kun eri toteuttamisvaihtoehtojen - myös nykyisen - taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset on selvitetty.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä sijainen,

alivaltiosihteeri

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Tiedoksi:

BO (Majanen, Taipale, Ijäs, Salmi)